

Sygnatura akt VI Ka 93/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **24 marca 2017** r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach, Wydział VI Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący SSO Krzysztof Ficek (spr.)

Sędziowie SSR del. Agnieszka Woźniak

SSO Marcin Schoenborn

Protokolant Kamil Koczur

przy udziale Agnieszki Bukowskiej Prokuratora Prokuratury Rejonowej
w Z.

po rozpoznaniu w dniu 24 marca 2017 r.

sprawy skazanego **T. W.** ur. (...) w Z.

syna H. i D.

o wydanie wyroku łącznego

na skutek apelacji wniesionej przez skazanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Zabrze

z dnia 7 grudnia 2016 r. sygnatura akt VII K 770/16

na mocy art. 437 kpk, art. 438 kpk, art. 624 § 1 kpk

1) zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że na mocy art. 572 kpk umarza postępowanie w przedmiocie wydania wyroku łącznego w zakresie kary pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w Zabrze w sprawie o sygn. VII K 1762/10;

2) w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;

3) zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. J. P. kwotę 147,60 zł (sto czterdzieści siedem złotych i sześćdziesiąt groszy) obejmującą kwotę 27,60 zł (dwadzieścia siedem złotych i sześćdziesiąt groszy) podatku VAT, tytułem zwrotu nieuiszczonych kosztów obrony skazanego z urzędu w postępowaniu odwoławczym;

4) zwalnia skazanego od ponoszenia wydatków postępowania odwoławczego, obciążając nimi Skarb Państwa.

Sygn. akt VI Ka 93/17

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Zabrze wyrokiem z dnia 7 grudnia 2016 roku sygn. akt VII K 770/16 połączył :

- karę łączną 1 roku pozbawienia wolności orzeczoną wyrokiem Sądu Rejonowego w Zabrze z dnia 11 stycznia 2016 roku sygn. akt VII K 530/15,
- karę łączną 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności orzeczoną wyrokiem Sądu Rejonowego w Zabrze z dnia 11 stycznia 2016 roku sygn. akt VII K 530/15,
- karę 6 miesięcy pozbawienia wolności orzeczoną wyrokiem Sądu Rejonowego w Zabrze z dnia 22 sierpnia 2016 roku sygn. akt VII K 140/16,

i wymierzył skazanemu T. W. karę łączną 3 lat i 8 miesięcy pozbawienia wolności. Na poczet tej kary zaliczył skazanemu okres wykonywania kary pozbawienia wolności w sprawie VII K 530/15 od dnia 3 kwietnia 2015 roku do dnia 7 grudnia 2016 roku. Ponadto zwolnił skazanego od ponoszenia kosztów sądowych w sprawie o wydanie wyroku łącznego, obciążając nimi Skarb Państwa.

Od wyroku tego osobistą apelację wniósł skazany T. W.. Wskazał, że nie zgadza się z wymiarem kary łącznej. Przyznał, że nie kwestionuje swojej winy co do popełnienia przestępstw. Opisał swoją sytuację życiową poczynając od momentu jak zaczął odbywać karę pozbawienia wolności w dniu 10 października 2013 roku. Powołał się na to, że już od ponad dwudziestu miesięcy przebywa w zakładzie karnym. Uważa, że względem niego zostały już osiągnięte, po myśli art.85a kk, cele zapobiegawcze. Nie jest osobą zdemoralizowaną, bo żałuje tego co zrobił i za wszelką cenę chce naprawić swoje błędy. Chciałby naprawić szkodę wyrządzoną pokrzywdzonym, a przede wszystkim swojemu synowi. Wskazał także, że w opinii Dyrektora Aresztu Śledczego w Z. są błędy. Nie ma zasądzonych na syna A. alimentów i nie mieszka u siostry tylko u rodziców. W opinii z Zakładu Karnego w S. miał opinię dobrą, zaś w tej z Aresztu Śledczego w Z. jest ocena poprawna. Areszt Śledczy winien brać pod uwagę opinię z Zakładu Karnego w S.. Uważa, że wyrok powinien być bliżej dolnej granicy i wówczas spełni cele wychowawcze oraz w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa poprzez wcześniejsze umożliwienie naprawienia szkody. Na koniec podniósł, że Sąd Rejonowy orzekł również o wyroku ze sprawy VII K 1762/10, lecz nie zaliczył okresu odbytej kary na poczet wyroku łącznego.

Sąd Okręgowy stwierdził, co następuje:

Apelacja skazanego nie zasługiwała na uwzględnienie.

Wymiar kary łącznej kwestionowany przez apelującego nie cechuje się rażącą surowością, a tylko wówczas możliwe byłoby skuteczne zakwestionowanie wyroku łącznego Sądu Rejonowego w Zabrze. W środku odwoławczym skazany nie doprowadził takich okoliczności, które przełożyłyby się na konieczność obniżenia kary łącznej pozbawienia wolności i to nie o miesiąc czy dwa, ale co najmniej o sześć, gdyż zgodnie z utrwalonym orzecznictwem przez rażącą niewspółmierność kary rozumieć należy różnicę zasadniczej natury, oczywistą, rzucającą się w oczy i niedającą się zaakceptować nieproporcjonalność kary orzeczonej w stosunku do kary sprawiedliwej, zasłużonej. Sąd I instancji ustalając wysokość kary łącznej pozbawienia wolności należycie wziął pod uwagę przede wszystkim cele zapobiegawcze i wychowawcze, które kara ma osiągnąć w stosunku do skazanego, a także potrzeby w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa. Nie pominął również ilości popełnionych przestępstw oraz uprzedniego skorzystania przez skazanego z instytucji mających wpływ na zmniejszenie wysokości kar. Powołał się także na treść opinii o skazanym z Aresztu Śledczego w Z..

Przed szczegółowym odniesieniem się do wymiaru kary łącznej zwrócić trzeba uwagę, czego zabrakło w pisemnym uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, że zasadnie w sprawie zastosowano przepisy rozdziału IX Kodeksu karnego dotyczące łączenia kar, obowiązujące od 1 lipca 2015 roku, nie zaś normy obowiązujące przed tą datą, chociaż teoretycznie taka możliwość istniała. Zgodnie bowiem z art.19 ust.1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 roku o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 20 marca 2015 roku poz.396), przepisów rozdziału IX Kodeksu karnego, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, nie stosuje się do kar prawomocnie orzeczonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, chyba że zachodzi potrzeba orzeczenia kary łącznej w związku z prawomocnym skazaniem po dniu wejścia w życie niniejszej ustawy. Na kanwie tego unormowania

ugruntowało się jednolite orzecznictwo, że jeżeli zgodnie z tymi przepisami należałoby połączyć karę orzeczoną prawomocnie po 30 czerwca 2015 r. z karą (karami) orzeczonymi prawomocnie przed tą datą, to należy na podstawie art. 4 § 1 kk rozstrzygnąć czy stosować dalej przepisy rozdziału IX Kodeksu karnego w nowym brzmieniu, czy też w brzmieniu obowiązującym do dnia 1 lipca 2015 r. Taka też sytuacja miała miejsce w niniejszej sprawie. T. W. po 30 czerwca 2015 roku został skazany na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności wyrokiem Sądu Rejonowego w Zabrzu z dnia 22 sierpnia 2016 roku sygn. akt VII K 140/16, zaś przed tą datą był karany sześciokrotnie. Zatem Sąd I instancji powinien rozważyć, które przepisy są dla skazanego korzystniejsze. Pomimo braku takich rozważań w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku zaakceptować należało konieczność zastosowania nowych przepisów, gdyż łączenie skazanemu kar pozbawienia wolności z uwzględnieniem zasad obowiązujących przed 1 lipca 2015 roku, a zwłaszcza zasady wyrażonej w art.85 kk, nie byłoby dla skazanego korzystniejsze. Dodać trzeba, że w apelacji nie zakwestionowano zastosowania nowych przepisów.

Przed 1 lipca 2015 roku łączeniu podlegały kary jednostkowe a nie kary łączne. Przepięstwo ze sprawy Sądu Rejonowego w Zabrzu VII K 140/16 (opisane w punkcie VIII zaskarżonego wyroku) zostało popełnione 26 lutego 2010 roku. Pozostawałoby zatem w zbiegu z ciągiem czterech przestępstw popełnionych również 26 lutego 2010 roku, za które skazano T. W. wyrokiem Sądu Rejonowego w Zabrzu o sygn. VII K 1762/10 na karę 1 roku pozbawienia wolności (wyrok opisany w punkcie I zaskarżonego orzeczenia). Zatem na starych przepisach zachodziłyby trzy zbiegi. Dwa, o których orzeczono prawomocnie wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego w Zabrzu z dnia 11 stycznia 2016 roku sygn. akt VII K 530/15 (w tym zakresie zachodziłaby powaga rzeczy osądzonej), oraz trzeci dotyczący skazań Sądu Rejonowego w Zabrzu ze spraw VII K 1762/10 i VII K 140/16. Skazany musiałby odbyć dwie kary łączne – 1 roku pozbawienia wolności oraz 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności (VII K 530/16), a także karę łączną utworzoną ze skazań ze spraw VII K 1762/10 i VII K 140/16. Uwzględniając datę popełnienia przestępstwa ze sprawy VII K 140/16 przy wymiarze kary łącznej możliwe byłoby zastosowanie zasady pełnej absorpcji czy też orzeczenie kary łącznej trochę powyżej ustawowego minimum. Na użytek tych rozważań założono, że kara łączna wyniosłaby 1 rok pozbawienia wolności. Obecnie kara ze sprawy VII K 1762/10 jest uznana za wykonaną w całości. Gdyby jednak połączyć ją z karą ze sprawy VII K 140/16, to wówczas pojawiłby się problem dokonania zaliczeń dotychczas odbytej kary pozbawienia wolności na poczet kary łącznej, a to w świetle przepisów, które powinny być zastosowane nie byłoby dla skazanego korzystne, gdyż okazałoby się, że kara łączna 1 roku pozbawienia wolności wcale nie jest wykonana w całości. Przypomnieć trzeba, że kara ze sprawy VII K 1762/10 pierwotnie była karą z warunkowym zawieszeniem jej wykonania. W roku 2013 zarządzono jej wykonanie. Postanowieniem z dnia 26 marca 2014 roku Sąd Okręgowy w Opolu sygn. akt IV Kow 1461/14 udzielił skazanemu zezwolenia na odbycie kary w systemie dozoru elektronicznego, zaś postanowieniem z dnia 26 czerwca 2014 roku sygn. akt VII Kow 2425/14 skazany został warunkowo zwolniony z odbycia reszty kary w systemie dozoru elektronicznego. Z k.18v. akt VII K 530/15 wynika, że karę 1 roku pozbawienia wolności skazany odbywał, zaliczając również okres stosowania dozoru elektronicznego i uznając go za równoważny z odbywaniem kary pozbawienia wolności w warunkach zakładu karnego, od dnia 11 października 2013 roku do dnia 28 marca 2014 roku oraz od dnia 31 marca 2014 roku do dnia 26 czerwca 2014 roku. Następnie został warunkowo zwolniony z odbycia reszty kary w systemie dozoru elektronicznego. Powołany okres to około 8 miesięcy i kilkanaście dni. Do pełnego roku brakują 3 miesiące i kilka dni. Ten okres skazany musiałby dodatkowo odbyć, gdyż zgodnie z art.82 § 2 kk w wypadku objęcia wyrokiem łącznym kary, z której odbywania skazany został warunkowo zwolniony, na poczet orzeczonej kary łącznej zalicza się jedynie okres faktycznego odbywania kary. Miałby zatem T. W. do odbycia co najmniej karę 3 lat i 9 miesięcy pozbawienia wolności (dwie kary łączne: 2 lat i 6 miesięcy oraz 1 roku pozbawienia wolności oraz dodatkowo wskazane 3 miesiące i parę dni). Jest to wymiar nieznacznie wyższy, ale przez to dla skazanego mniej korzystny, niż zastosowanie nowych przepisów i orzeczenie kary łącznej 3 lat i 8 miesięcy pozbawienia wolności.

Przechodząc do argumentów zawartych w apelacji wskazać trzeba, że kara łączna pozbawienia wolności została orzeczona bliżej ustawowego maksimum niż minimum. Nie jest to rozstrzygnięcie cechujące się rażącą surowością, gdy uwzględnić całokształt okoliczności dotyczących skazanego. Nie jest to pierwszy wyrok łączny skazanego. Obecnie doszło jedno skazanie na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności. Zasadnicze kary podlegające łączeniu to dwie kary łączne pozbawienia wolności orzeczone wyrokiem łącznym o sygn. VII K 530/15. Ma zatem rację Sąd Rejonowy, że skazany faktycznie skorzystał już z instytucji mających wpływ na zmniejszenie kary. Łącząc kary pozbawienia wolności

ze spraw Sądu Rejonowego w Zabrze VII K 817/12 i VII K 229/13 zastosowano pełną absorpcję, zaś przy karach pozbawienia wolności ze spraw Sądu Rejonowego w Zabrze VII K 1081/13 i VII K 941/14 oraz Sądu Rejonowego w Żorach II K 583/13 kara łączna jest bliska minimum wynoszącego 1 rok i 8 miesięcy, niż sumy kar, która wynosiła 4 lata i 2 miesiące. Nadto wielość popełnionych przestępstw, przedzielanych trzema jednostkowymi wyrokami, nie jest dla skazanego okolicznością korzystną i nakazuje z dużą ostrożnością podchodzić do jego deklaracji, że nie jest osobą zdemoralizowaną. Pierwszy wyrok wobec T. W. zapadł w styczniu 2011 roku i dotyczył czynów popełnionych w 2010 roku. Była to pierwotnie kara z warunkowym zawieszeniem jej wykonania. Następnie skazany popełniał szereg kolejnych przestępstw w 2012 roku i 2013 roku. Zatem pomiędzy przestępstwami, których dotyczą poszczególne kary pozbawienia wolności podlegające łączeniu nie zachodzi bliska więź czasowa, chociaż są to wszystko przestępstwa oszustwa, ewentualnie uzupełnione o art.270 § 1 kk.

Wyrażonej oceny nie mogła zmienić treść opinii o skazanym z Aresztu Śledczego w Z., w której zachowanie oraz postępy w resocjalizacji skazanego podczas pobytu w jednostkach penitencjarnych oceniono jako umiarkowane. Opinia ta została wydana do niniejszej sprawy, zaś opinię o skazanym z Zakładu Karnego w S. sporządzono w styczniu 2016 roku i dotyczyła uprzedniego postępowania w przedmiocie wydania wyroku (sprawa VII K 530/15). Jest zatem oczywiste, że aktualną i sporządzoną na użytek niniejszego postępowania jest opinia z Aresztu Śledczego w Z. i stąd zasadnie tę opinie wziął pod uwagę Sąd I instancji. Zresztą jeśli zestawić obie opinie, to w zakresie informacji o skazanym w dużej części pokrywają się. Nie podważają opinii z Aresztu Śledczego informacje o obowiązku alimentacyjnym czy miejscu zamieszkania, które skazany uważa za nieprawdziwe. Są to treści obojętne dla istoty opinii, czyli oceny procesu resocjalizacji. Na marginesie wskazać trzeba, że o obowiązku alimentacyjnym skazanego wspomina także opinia z Zakładu Karnego w S.. Z obu opinii wynika także, że skazany zamieszkiwał w mieszkaniu siostry jedynie w czasie odbywania kary w systemie dozoru elektronicznego. Nadto w pierwszej opinii jego zachowanie i funkcjonowanie oceniono jako „dość dobre”. Nie ma zatem w opinii, którą dysponował Sąd Rejonowy takich informacji, które przemawiałyby za znaczącym w rozumieniu art.438 pkt 4 kpk obniżeniem kary łącznej pozbawienia wolności.

Tylko kara łączna 3 lat i 8 miesięcy pozbawienia wolności spełni cele zapobiegawcze i wychowawcze wobec skazanego, a także potrzeby w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa. Przewrotny jest argument, że gdyby skazanemu wymierzono niższą karę łączną, to mógłby wcześniej naprawić szkodę, a tym samym zaspokoiłby potrzeby w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa. W przypadku prewencji ogólnej chodzi o to, aby fakt wymierzenia kary za przestępstwo oddziaływał nie tylko na danego sprawcę, lecz także na innych potencjalnych sprawców przestępstw, których wymierzanie kar powinno z jednej strony odstraszać, z drugiej zaś - kształtować postawy społecznie akceptowane. W opinii o skazanym podano, że jego zobowiązania z tytułu obowiązku naprawienia szkody lub zadośćuczynienia za doznaną krzywdę to ok. 69 tys. złotych. Część dotyczy wyroków, które zapadały gdy skazany przebywał na wolności. Nie mogły zmienić rozstrzygnięcia o karze również wywody skazanego dotyczące powodów popełnienia przestępstw i powoływanie się na znaczące pogorszenie jego sytuacji materialnej i rodzinnej w związku z pobytem w izolacji.

Sąd odwoławczy nie uwzględnił także zarzutu nie zaliczenia na poczet kary łącznej pozbawienia wolności kary odbytej ze sprawy VII K 1762/10. Kara z tej sprawy nie podlegała łączeniu, a zatem nie było powodów do jej zaliczenia na poczet kary łącznej dotyczącej kar z innych spraw. Jednocześnie w zakresie kary pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w Zabrze w sprawie o sygn. akt VII K 1762/10 w zaskarżonym wyroku nie zawarto rozstrzygnięcia. Według przepisów, które zastosował Sąd Rejonowy kara ta jako wykonana nie podlegała połączeniu z innymi karami (art.85 § 2 kk). Dlatego w tej części należało zmienić zaskarżony wyrok i na podstawie art.572 kpk umorzyć postępowanie w przedmiocie wydania wyroku łącznego w tym zakresie.

Innych podstaw do zmiany wyroku Sądu I instancji nie stwierdzono i dlatego w pozostałym zakresie orzeczenie to utrzymano w mocy.

Na rzecz obrońcy z urzędu, wyznaczonego skazanemu na jego wniosek w postępowaniu odwoławczym, zasądzono nieuiszczone koszty obrony udzielonej w tym postępowaniu. Skazanego, który jest pozbawiony wolności i nie posiada dochodów zwolniono od ponoszenia wydatków za II instancję, obciążając nimi Skarb Państwa.